

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

МАТЕРІАЛИ

**VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців**

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ»**

присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету
Ушинського

М. ОДЕСА - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

**VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців**

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ»**

присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету
Ушинського

(Одеса, 20-21 травня 2022 року)

Одеса -2022

М 54 **Методологія та технологія сучасного філософського пізнання** // Матеріали IV Міжнародної наукової конференції (Одеса, 20-21 травня 2022 р.) 135 с.

Рецензенти:

***Пальчинська Мар'яна Вікторівна** - доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії, психології та педагогіки Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку,*

***Рибка Наталя Миколаївна** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та методології науки Державного університету «Одеська політехніка»*

Збірник матеріалів VI Міжнародної наукової конференції «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософію історії в сучасному вимірі; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію синергетики та філософські погляди Г.Сковороди у світлі сучасності. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 11 від 30 червня 2022 року)

development for the individual. The family atmosphere influences the formation in children of habits of behavior and criteria for evaluating good and evil, permissible and forbidden, just and unjust. The family introduces knowledge, work, rights and responsibilities into the world. It is in the family that the foundations of the child's physical, intellectual and moral development are laid, the worldview and aesthetic tastes are formed. However, in the absence of a family, a person feels lonely and very often, unable to find himself in a globalized space, gets lost in the world. There are other factors that influence the formation of values: education, Internet technology, television, peers.

Now our state is in a period of transition, in this regard, society must reassess views on life and values, in particular, spiritual. It is a complex, long and, most importantly, inevitable process that never goes fast. In the course of these cardinal changes, such values as goodness, truth, family, and work become relevant again.

Thus, the problem of values is important especially today, in a period of globalized processes and changes. This question remains open and needs further in-depth research. Thus, spiritual values harmonize and integrate the spiritual world of the individual, determine the integrity, uniqueness and originality of the individual, regulate human behavior and activities in society, influencing his actions and deeds.

Used Books:

1. Berdyaev N.A. And the world of objects (experience of the philosophy of loneliness and communication) // Mio philosophy. Ch. 2. M., 1991. S. 252.
2. Panarin AS Postmodernism and globalization: a project of liberation of owners from social and national obligations // Questions of philosophy. 2000. №6. P. 16-36.
3. Fromm E. Psychoanalysis and religion // Twilight of the gods. M., 1990. P. 149-221.
4. Babenko Y.A. Theoretical aspects of the study of values: Bulletin of the National Academy of Management of Culture and Arts. 2013. № 3

СЕКЦІЯ № 4 ФІЛОСОФІЯ ІСТОРІЇ В СУЧАСНОМУ ВИМІРІ

Астапова-Вязьміна Олена Ігорівна (м. Черкаси) – кандидат філософських наук, доцент, Черкаський державний технологічний університет

ФІЛОСОФСЬКА АРГУМЕНТАЦІЯ АБО ЯК ПОСПІЛКУВАТИСЬ ІЗ ВИДАТНИМ ФІЛОСОФОМ

1. Філософська концепція, позиція, теорія – це щоразу розгортання мапи філософського мислення в контексті інтелектуальних, моральних, мовних світів. «Безодня універсалізму» філософської проблематики сучасної епохи фактично вириває нас із революційного розлому, що конкретно формується кожним представником тієї чи іншої філософської течії, напряму, епохи.

2. Генрі Одера Орука (Henry Odera Orika) (1944-1995) – кенійський філософ, фундатор філософії мудреця (Sage philosophy). Перша публікація про африканську філософію мудреця в Стенфордській філософській енциклопедії датується лютим 2006 року, суттєве її редагування – лютим 2016. Африканська філософія тривалий час була ізольована від світової філософської традиції і, на жаль, такою залишається сьогодні. Філософія мудреця демонструє модель мислення, що виходить за межі європейської філософської традиції і транслює не-писемний зразок філософствування, вільний від впливу західної філософії.

Мудрець розуміє різні рівні людського досвіду, має вроджену властивість розшифровувати різні аспекти життя та переживання людини. На думку Оруки, людина є мудрецем у філософському розумінні тільки тоді, коли займається фундаментальними етичними та емпіричними проблемами та може запропонувати *вирішення* тих чи інших проблем. Перш за все, йдеться про ідею, яка збагатить рідні культуру та суспільство.

Філософська концепція Генрі Оруки являє собою приклад сміливого вчинку. Автор фактично кидає виклик загальноприйнятим традиціям європейської філософії, визначаючи чотири напрями африканської філософії: етно-філософія, африканська націоналістично-ідеологічна філософія, професійна африканська філософія, філософія мудреців.

Філософія мудреця зароджується як реакція на європейську оцінку та позицію відносно мислення африканців. Старійшина є хранителем мудрості, знань та критичного мислення. Генрі Орука наголошує, що грамотність (писемність) не є обов'язковою умовою мислення. Справжня африканська філософія ґрунтується на незалежному мисленні, не дивлячись на те, що народні мислителі не вміли ані писати, ані читати.

За онтологічною позицією африканської філософії, все у всесвіті взаємопов'язане, однак людина, посідаючи центральне місце, не є володарем всього суцього. Африканський стиль мислення включає максимально широкий інформаційний контекст. Знання та мудрість пов'язані з циклічністю африканської онтології і тому для мудреця ідея походить від предків і призначена на служіння людям. Філософія мудреця як спосіб мислення являє собою баланс між народною та раціональною мудрістю. І тому, на думку Оруки, є народні мудреці та мудреці-філософи. Народний мудрець діє в колі своєї традиції, його знання складають основу народної ідеології і він не може вийти за межі, створені культурою. Мудрець-філософ мислить раціонально, зберігаючи критичність думки. Вихідні позиції африканської філософії – міфічність, релігійність, ритуальні практики. Африканський фольклор, казки, прислів'я, міфи, релігійні вірування та звичаї складають підґрунтя етно-філософії. Розглядаючи відмінність між африканською та західною філософією, Орука аналізує етнофілософію як сукупність колективних думок, унікальність яких полягає в їх емоційності, включаючи вічні мудрості минулого.

3. Куайн У. був учасником Другої світової війни, протягом 1942-1945 років служив у військово-морському флоті. Так, наприклад, після війни він приймає рішення не розробляти певний напрям у філософії, хоча з 1934 року займався проблемами щодо ролі логіки в обґрунтуванні математики. Теза Куайна про невизначеність перекладу вносить ідею про неможливість

перекласти історичні, культурні, філософські словники універсальною мовою. Моральні інтелектуальні світи, так само, як і світи природних мов абсолютно індивідуальні, і тому не існує канонічної мови, яка б дозволила їх співставляти, оцінювати цінності, добротності, що виражають конкретний культурний світ.

Врайт Галина Яківна (м.Одеса) – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

Орехова Олександра Костянтинівна – студентка 3-го курсу спеціальності 028 менеджменту соціокультурної діяльності, соціально-гуманітарного факультету ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

ФІЛОСОФІЯ ІСТОРІЇ В СИСТЕМІ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ЗНАННЯ

Дисциплінарні межі філософії історії широкі та різні, як і уявлення про специфіку історичного часу. Важко говорити про історичний час взагалі, поза його зв'язком із інститутами соціальної організації, з культурними цінностями, із внутрішнім життям особи. Звідси й труднощі у розмежуванні філософії історії з соціологією, з філософією культури, з філософською антропологією. Не менш складні стосунки філософії історії з конкретними історичними науками.

Історична наука відрізняється від особливого філософського погляду на історію, оскільки суто наукове дослідження історичних подій і фактів не в змозі обґрунтувати єдність і цілісність історичного процесу, на підставі яких тільки й можливе осягнення смислу історії. Ще Кант зазначав, що цілісність історії (як і цілісність світу) не дані нам у можливому досвіді і що історичні факти як такі не містять власних смислів [2].

Якщо вони є знанням про теперішнє, то де межа між минулим і теперішнім у загальнонауковому світі і чим ця межа зумовлюється. Як це не дивно, але, хоча історія вже давно визначається як наука про минулу соціальну реальність, з цього зазвичай не робиться висновок про те, що суспільні науки займаються вивченням сьогодення.

Розрізнення історії та суспільних наук «за часом» до тепер практично не акцентувалося в науковій літературі. Теза про те, що історія займається вивченням тільки минулого, а не теперішнього, заперечується багатьма авторами. Наприклад, як зазначає французький історик Ж. Ле Гоф, висунута М. Блоком і Л. Февром теза про взаємозв'язок минулого й теперішнього навіть надихнула організаторів одного з британських історичних журналів узяти як назву «Минуле і теперішнє» і в першому номері проголосити, що історія не може логічно відокремити вивчення минулого від теперішнього та майбутнього.